PLANPROGRAM

REGULERINGSPLAN FOR

BERGESJØEN MASSEUTTAK

plan-ID 2018008

AREAL+

GHG

***Oppdragsgiver**:* Gunnar Holth Grusforretning

***Rapportnavn**:*

Planprogram for Bergesjøen masseuttak

***Dato**:* 07.08.2018

***Prosjektnr**:* 12382

***Oppdragsbeskrivelse**:*

Areal+ har fått i oppdrag å detaljregulere utvidelse av Bergersjøen massetak. Dette planprogrammet er en del av reguleringsarbeidet, og tar for seg de problemstillinger og temaer som er beslutningsrelevante i forhold til å avgjøre planområdet er egnet for tiltaket.

***Oppdragsleder**:* Andreas Lindheim

***Kvalitetskontroll**:* Magnus Øyvåg Sveum

Areal+ AS - www.arealpluss.no

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING 4
1.1 Bakgrunn 4
1.2 Hensikten med planarbeidet 4
1.3 Parter 4
1.4 Vurdering av konsekvensutredningsplikt og behov for planprogram 5
2. PLANOMRÅDET OG OMGIVELSENE 6
2.1 Beliggenhet 6
2.2 Landskap og terrengforhold 8
2.3 Naturressurser og –verdier 10
2.4 Kulturminner og kulturmiljø 11
2.5 Grunnforhold, overvann 12
2.6 Naturmangfold 13
2.7 Risiko og sårbarhet 13
2.8 Nærmiljø og friluftsliv 14
2.9 Støy og forurensning 14
3. RAMMER OG PREMISSER FOR PLANARBEIDET 15
3.1 Nasjonale føringer 15
3.2 Regionale føringer 15
3.3 Kommunale føringer 16
4. TILTAKET 18
5. PLAN OG UTREDNINGSTEMA 20
5.1 Generelt 20
5.2 Avgrensning og metode for utredningen 20
5.3 Tema som skal konsekvensutredes 21
5.4 Andre tema som utdypes i planbeskrivelsen 21
5.5 Risiko og sårbarhet 21
5.6 Avbøtende tiltak 21
Konsekvensutredningen og ROS-analysen skal belyse behov for eventuelle avbøtende tiltak. 21
6. ORGANISERING, MEDVIRKNING OG PLANPROSESS 22
6.1 Organisering og styring 22
6.2 Medvirkning, informasjon og planprosess 22
6.3 Framdriftsplan 23

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Bergesjøen massetak har vært i drift siden 2005. Massetaket ble i sin tid etablert av Elverum Grus, men kjøpt opp i 2011 og drives i dag av Gunnar Holth Grusforretning AS. Gjeldene reguleringsplan «REGULERINGSPLAN FOR BERGESJØEN SØR MASSETAK 2005/08» ble fastsatt i 2005 og eiendommen fradelt med gnr/bnr 150/42.

Etter mange års drift nærmer masseuttaket seg tomt for råstoff, og det er derfor behov for å utvide uttaket, for å betjene behov lokalt og for å sikre næringsvirksomheten med ringvirkninger.

Det er avholdt oppstartsmøte i Elverum kommune 28/5-2018. Kommunen anbefalte oppstart.

1.2 Hensikten med planarbeidet

Reguleringsplanen vil åpne for nye områder for masseuttak, samt mulighet for deponering av rene masser og asfalt på eiendommene 150/42, 150/1 og 170/23. Det legges opp til at nytt uttak potensielt vil kunne ta ut ca. 2 000000 m^3. Massetaket er sentralt plassert, med næret til RV25 og Elverum sentrum.

Området for utvidet massetak er ikke avsatt til råstoffutvinning i gjeldene kommuneplan. Utvidelsen av massetaket skjer i hovedsak i områder avsatt til LNF hvor landbruk er viktig.

1.3 Parter

Forslagstiller:

Gunnar Holth Grusfortetning	V/ Tore Holth	Org.nr: 912 774 244	Mail: post@g.holth.no Tlf: 62 88 81 33

Plankonsulent:

Areal+ AS	V/ Andreas Lindheim	Org.nr: 883 672 992	Mail: andreas@arealpluss.no Mob: 90 85 46 92

Eiendommer:

150/1	Tore Breum
170/23	Jan Erik Olbergsveen
150/42	Tore Breum

1.4 Vurdering av konsekvensutredningsplikt og behov for planprogram

I henhold til plan- og bygningslovens § 4-1 skal det utarbeides planprogram ved varsling av oppstart av reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn.

Tiltaket er vurdert etter forskrift om konsekvensutredninger (FOR-2017-06-21-854).

Planområdet er 242daa med et uttak på over 2 000 000 m^3 og ønskes etablert i område avsatt til LNF med hensynsone landbruk.

Etter vår vurdering er planen er omfattet av forskrift om konsekvensutredning på flere punkt, §§ 6 bokstav B, 8 bokstav A jfr. §§ 10 første ledd bokstav B, andre ledd bokstav A og D, Vedlegg 1 nr. 19 og Vedlegg 2 nr. 2 a

Planarbeidet innledes derfor med utarbeidelse av et planprogram for å avklare rammebetingelsene for planforslaget i henhold til forskrift om konsekvensutredning.

Formålet med planprogrammet er at hensynet til miljø, naturressurser og samfunn skal bli tatt i betraktning under forberedelsen av plan og tiltak.

I henhold til KU-forskriften § 14 skal planprogrammet inneholde en beskrivelse av:

a) planen eller tiltaket, det berørte området og de problemstillingene som i den konkrete saken anses viktige for miljø og samfunn

b) forholdene som etter kapittel 5 (innholdet i KU'en) skal utredes, og hvilke metoder som er tenkt benyttet for å skaffe nødvendig kunnskap

c) relevante og realistiske alternativer og hvordan disse skal vurderes i konsekvensutredningen

d) plan- eller søknadsprosessen, med frister i prosessen, deltakere og plan for medvirkning fra særlig berørte grupper og andre.

Forslag til planprogram legges ut til **offentlig ettersyn i perioden 07/08-2018 – 24/09-2018**. De innspill og kommentarer som kommer inn blir referert og kommentert og eventuelt innarbeidet. Planprogrammet skal deretter fastsettes av Kommunestyret på bakgrunn av forslaget og uttalelsene som kommer inn. Selve planforslaget med plankart og bestemmelser skal utarbeides på grunnlag av fastsatt planprogram.

2. PLANOMRÅDET OG OMGIVELSENE

2.1 Beliggenhet

Planområdet ligger ved Bergersjøen i Elverum kommune. Massetaket har innkjøring til kommunal vei fra RV25 og FV207. Det er kort vei både til Elverum (22 km) og Trysil (Innbygda: 55 km).

Figur 1 Oversiktskart. Eksisterende massetak markert med rød sirkel

Figur 2 Planområdet markert med rødt

2.2 Landskap og terrengforhold

Områdene rundt massetaket er i all hovedsak barskog med Bergesjøen i nord. Terrenget ligger på mellom 310 – 340 moh. Det er ikke kjent at det er spesielle verdier knyttet til landskapet. Innenfor planområdet er det registrert to dødisgroper.

Figur 3 Ortofoto

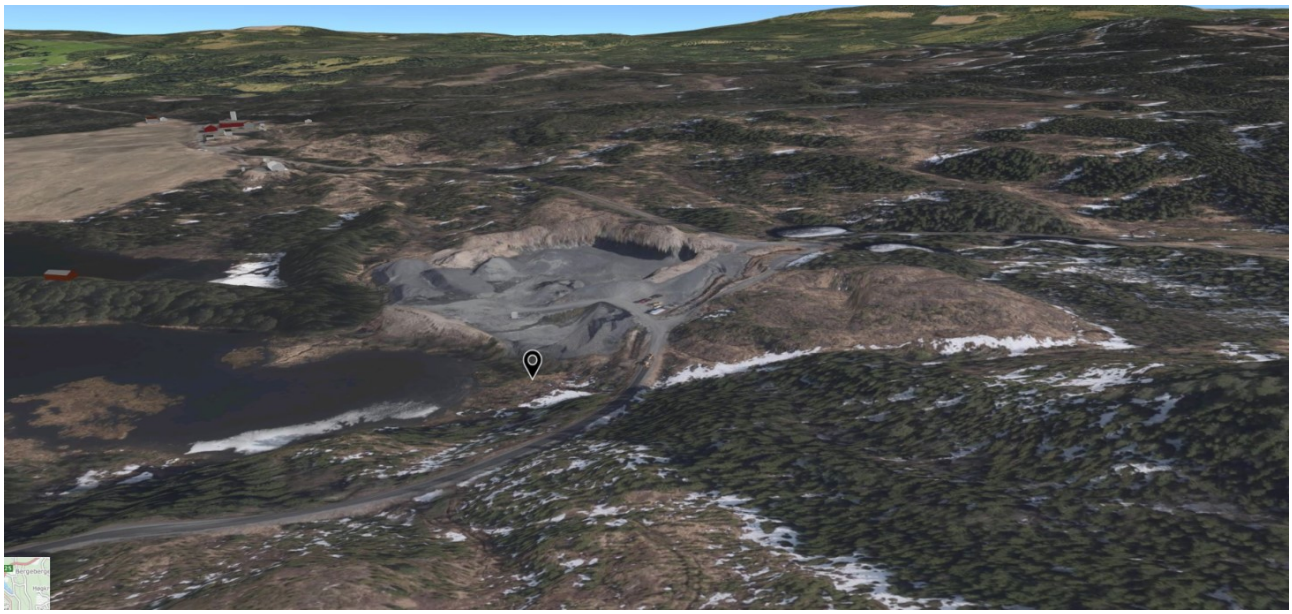

Figur 4: 3d modell fra sør. Kommunekart.com

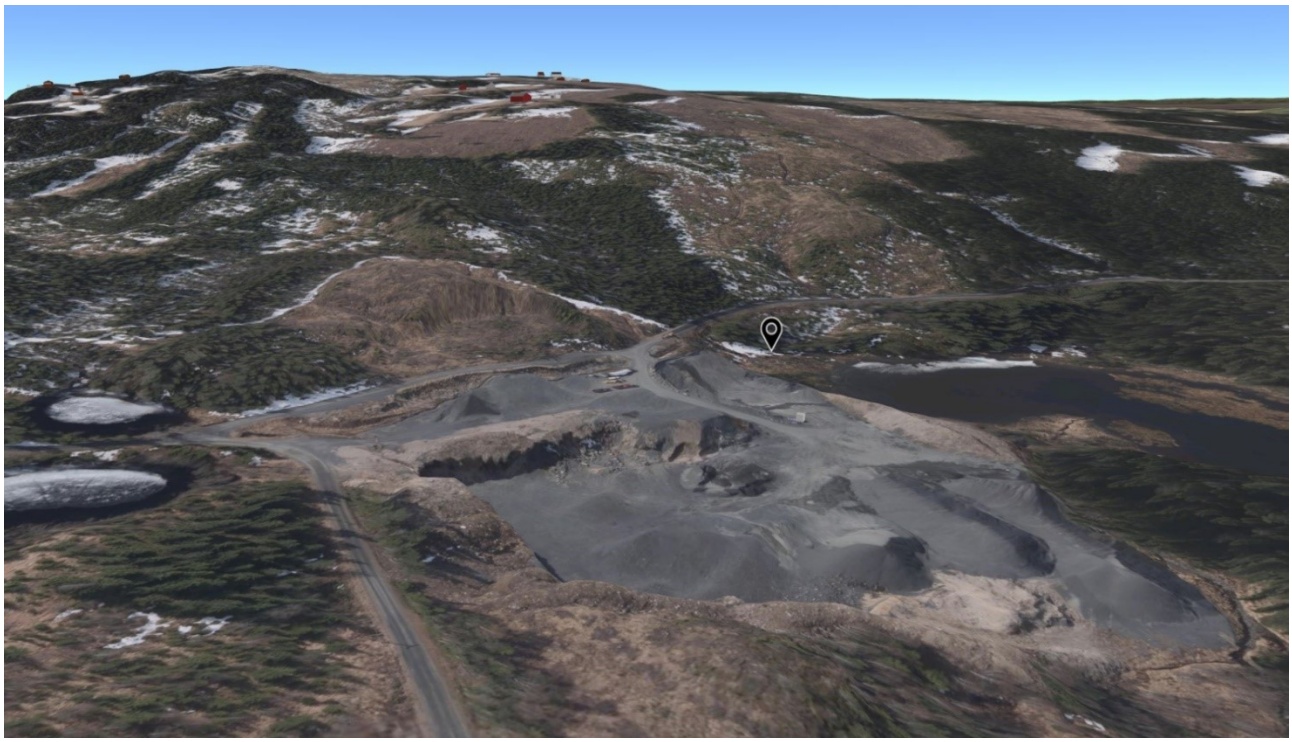

Figur 5: 3d modell fra nord. Kommunekart.com

2.3 Naturressurser og –verdier

Fjellressursen, steinkvalitet:

Naturressursene består i hovedsak av skog- og beiteressurser. Skogen har høy til middels bonitet i AR5-kart hvor gran er den dominerende tresorten. Det er ingen MIS-registreringer innenfor planområdet.

Planområdet går delvis inn i Elverum Beitelag – Øst for Glomma. I hovedsak er det storfe som er på beite i området.

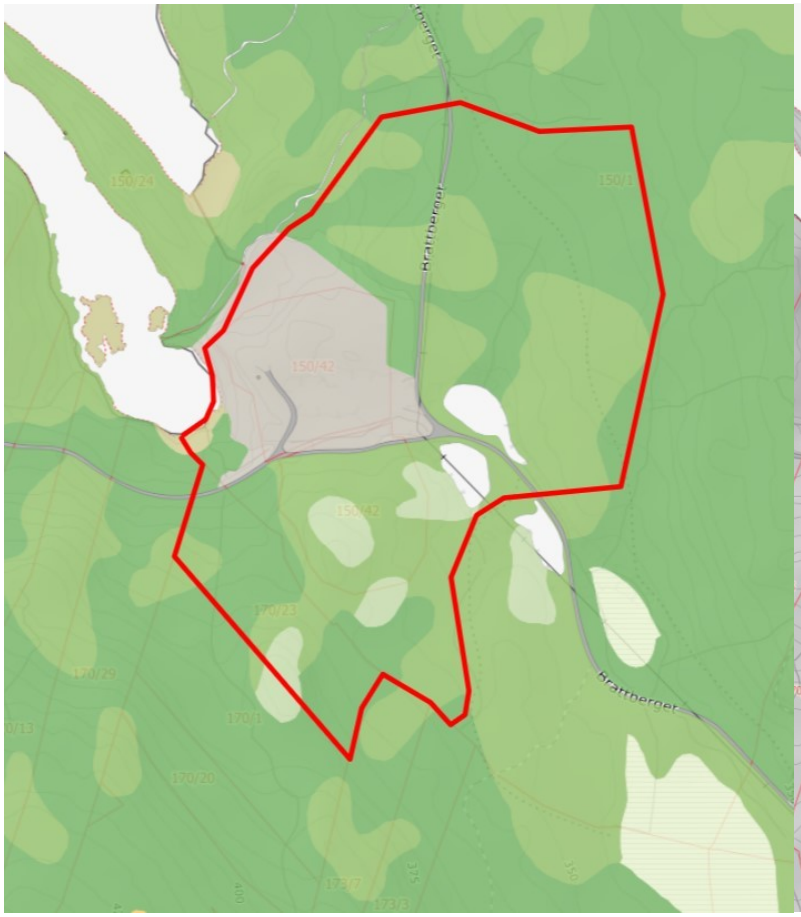

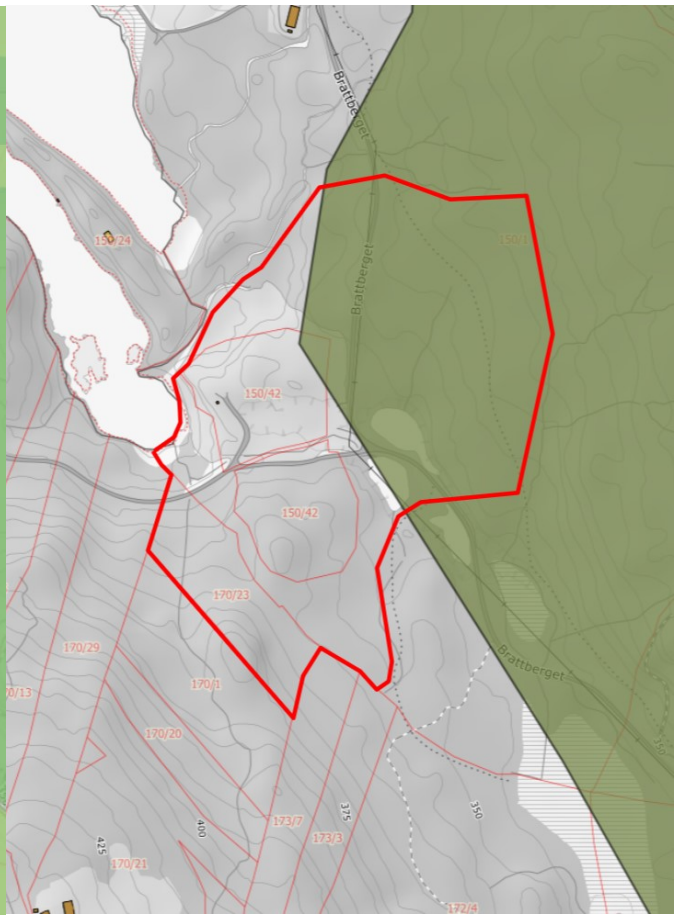

Figur 6 Til venstre: Bonitetskart. **Til høyre: grense beitelag. Kilde Nibio.no**

Bergartene i området er hovedsakelig Granittisk gneis, fin til middelskornet. Ressursen er av NGU kategorisert som viktig. Bruddet har en Micro Deval på 10 og LA verdi på 17, noe som gjør ressursen svært godt egnet til bla. vegfundamenter. Massene selges for det meste til tiltak innenfor en 30 km radius. Det er til dels stor utbyggingsaktivitet i området.

2.4 Kulturminner og kulturmiljø

Det er ingen kjente automatisk fredete kulturminner i området. Det er registrert enkelte groper på laserscannkartet til Elverum kommune. Disse kan potensielt være automatiske fredede kulturminner, og må avklares i den videre prosess.

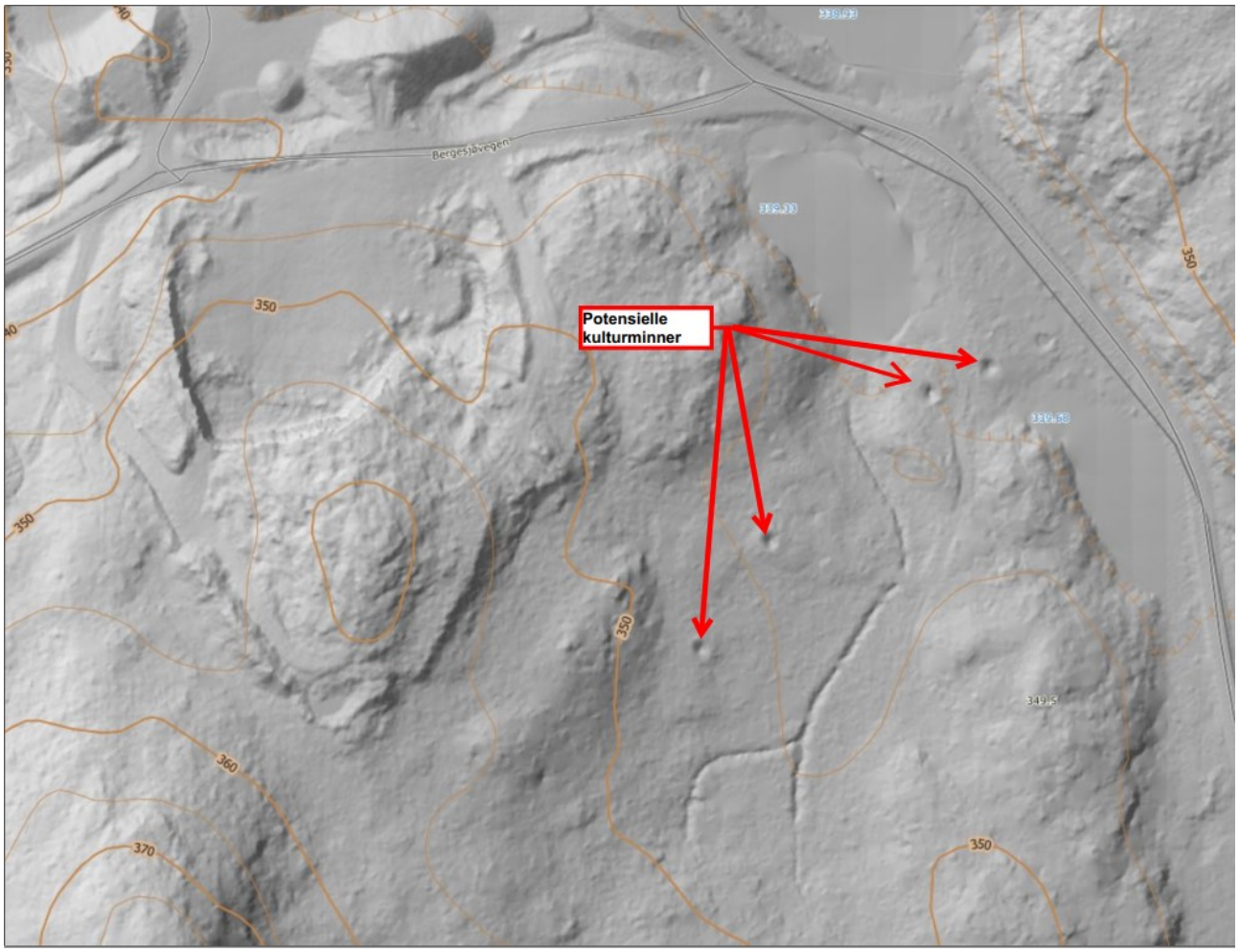

Figur 7 Potensielle kulturminner funnet i laserscann

2.5 Grunnforhold, overvann

Løsmassene består i hovedsak av tynt morenedekke og breelvavsetning. Løsmassene har god infiltrasjonsevne i dalbunnen, med mindre infiltrasjonsevne der morenedekket er tynnere.

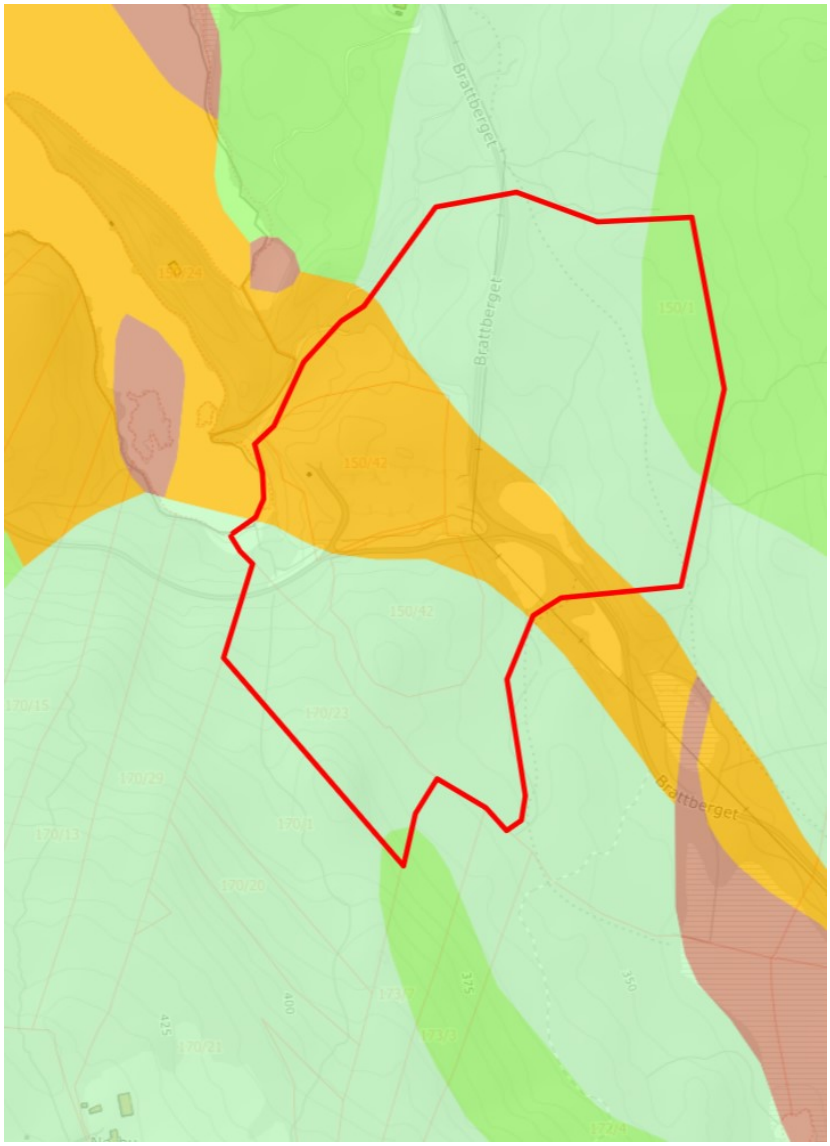

Figur 8 Løsmassekart – kilde NGU- Tynt morenedekke vist som lyst grønt og breelvavsetninger som gult.

2.6 Naturmangfold

Det er gjort søk i MD naturbase.

Bergesjøen naturreservat grenser til masseuttaket i nord. Naturreservatets formål er å bevare særpreget landskapsform innenfor reservatet. Det er registrert to viktige naturtyper innenfor planområdet. Breum S og Breum N. Begge er skogsdammer med lokal viktig verdi, registret 2000-2001.

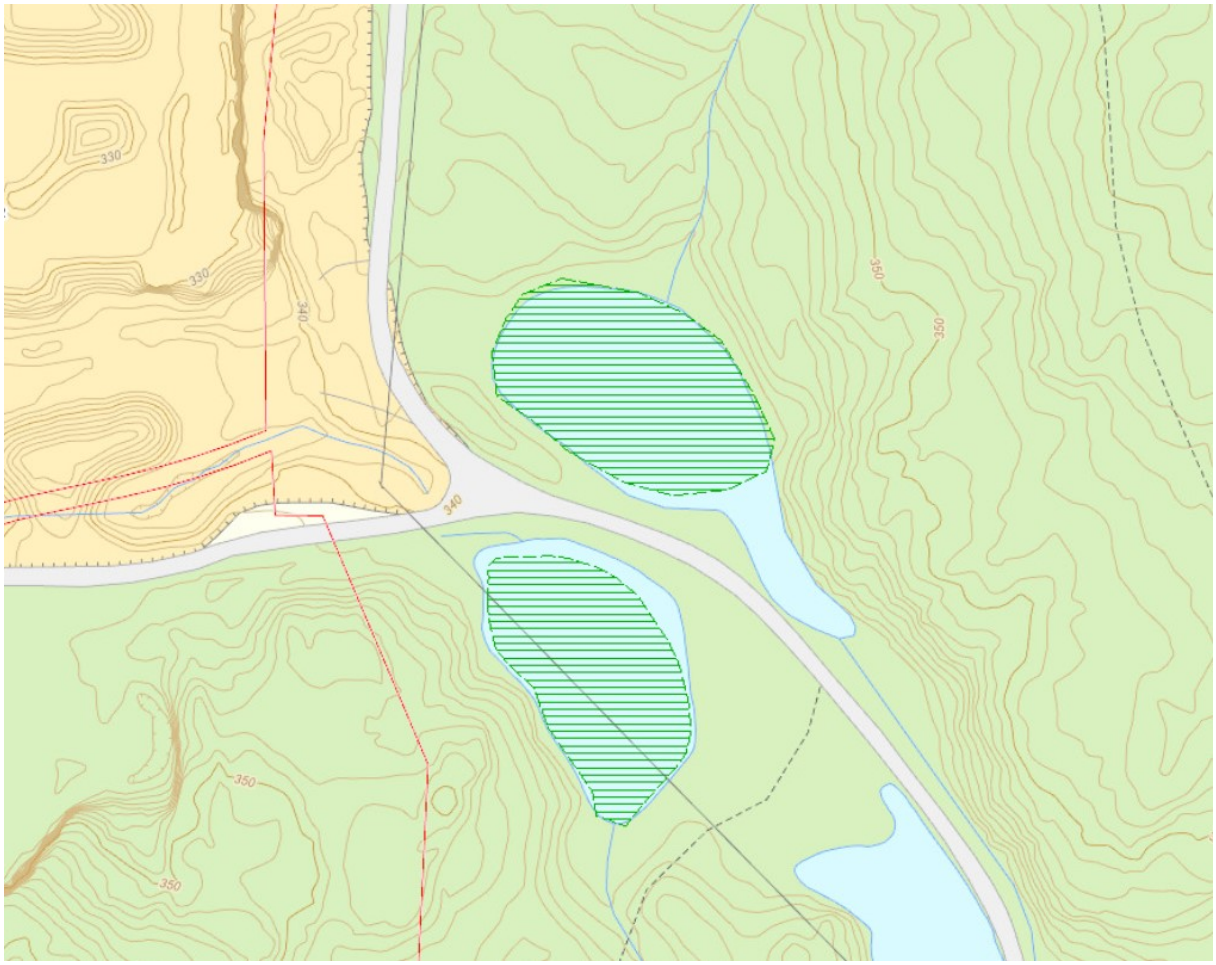

Figur 9: Breum S og N markert med grønn skravur. Kilde: Naturbase.no

Det er ingen treff på rødlistearter eller arter av forvaltningsmessige hensyn i MD sin naturbase.

2.7 Risiko og sårbarhet

Det vil bli utarbeidet en ROS-analyse iht. plan- og bygningslovens § 4-3.

I NVE sitt kart er det eksisterende bruddet delvis under aktsomhetsområde flom. Aktsomhetskartet er svært grovmasket, og omsøkt drift vil ikke påvirke flomforholdene i området. Området i sør er i sin helhet utenfor aktsomhetsområdet.

2.8 Nærmiljø og friluftsliv

Det går en sti øst i planområdet. Området er ikke merket som friluftsområde i MD sin naturbase. Området rundt massetaket er lite brukt som rekreasjonsområdet utover sporadisk hyttebebyggelse rundt Bergesjøen.

Nord i Bergersjøen er det en tilrettelagt badeplass, registrert som statlig sikret.

2.9 Støy og forurensning

Det er ikke søkt om utslippstillatelse for masseuttaket. Masser lagres internt på området, på en slik måte at de ikke er til sjenanse eller berører vannforekomster i området.

Det er utført støymåling på planlagt produksjonsutstyr. Støynivået på de mest utsatte bolighus og fritidsboliger er beregnet til 45 dBA, mens det på badeplassen er beregne til 28 dBA.

Masseuttak vil generere støv. Hvilke typer støv, og hvilke områder som vil merke støvet fra et pukkverk er avhengig av blant annet bergart og lokale klimatiske forhold. Dette er naturlig nok knyttet til støvproduserende operasjoner som boring, sprengning, lasting og transport av råvarer internt i bruddområdet og eksternt. Men også omlasting av ferdigvarer, fra mellomlager til f.eks. bil, vil generere støv. Grenseverdiene for nedfallstøv er regulert i forurensingsforskriften § 30-5, og satt til maksimalt 5 g/m² i løpet av 30 dager

3. RAMMER OG PREMISSER FOR PLANARBEIDET

3.1 Nasjonale føringer

Kommunens planlegging må forholde seg til de lover, forskrifter, bestemmelser og retningslinjer som gjelder for kommunal planlegging og virksomhet. Disse forutsettes ivaretatt under planprosessen uten at det foretas en uttømmende opplisting her. Av de mest sentrale kan følgende nevnes:

Stortingsmeldinger:

- St.meld. nr. 33 (2006-2007), Klimatilpasning i Norge.

Rikspolitiske retningslinjer og rundskriv:

- Temaveileder – Direktoratet for Mineralforvaltning, Uttak av mineralske forekomster og planlegging etter plan- og bygningsloven
- Retningslinje 2/2011 NVE, Flaum- og skredfare i arealplanar, revidert 22.05.2014.
- Retningslinjer for støy i arealplanlegging, T-1442/2016
- Retningslinjer for luftforurensning i arealplanlegging, T-1520
- Verna Vassdrag, T-1078

3.2 Regionale føringer

- Regional planstrategi 2016-2020, Hedmark Fylkeskommune
- Energi og klimaplan for Hedmark

3.3 Kommunale føringer

Kommuneplan for Elverum

Gjeldende kommunedelplan ble vedtatt i 22.06.2011. Eksisterende massetak er av avsatt til råstoffutvinning, mens utvidelsen av planområdet i hovedsak er avsatt til LNF hvor landbruk er viktig.

Figur 10 Gjeldende kommuneplan

Reguleringsplan for Bergesjøen sør massetak 2005/08

Ny plan for Bergesjøen vil erstatte eksisterende plan.

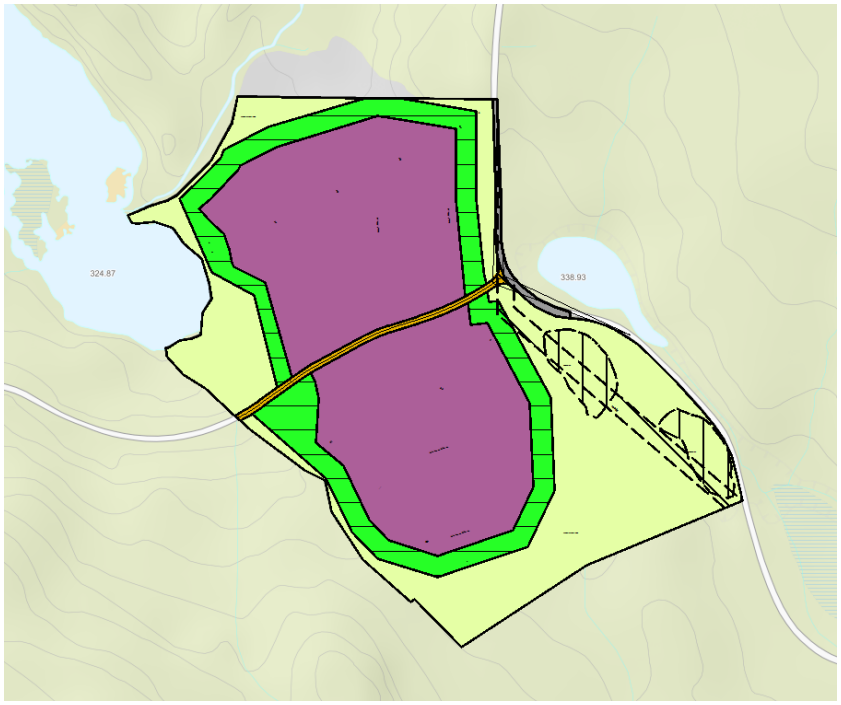

Figur 11 Gjeldende reguleringsplan

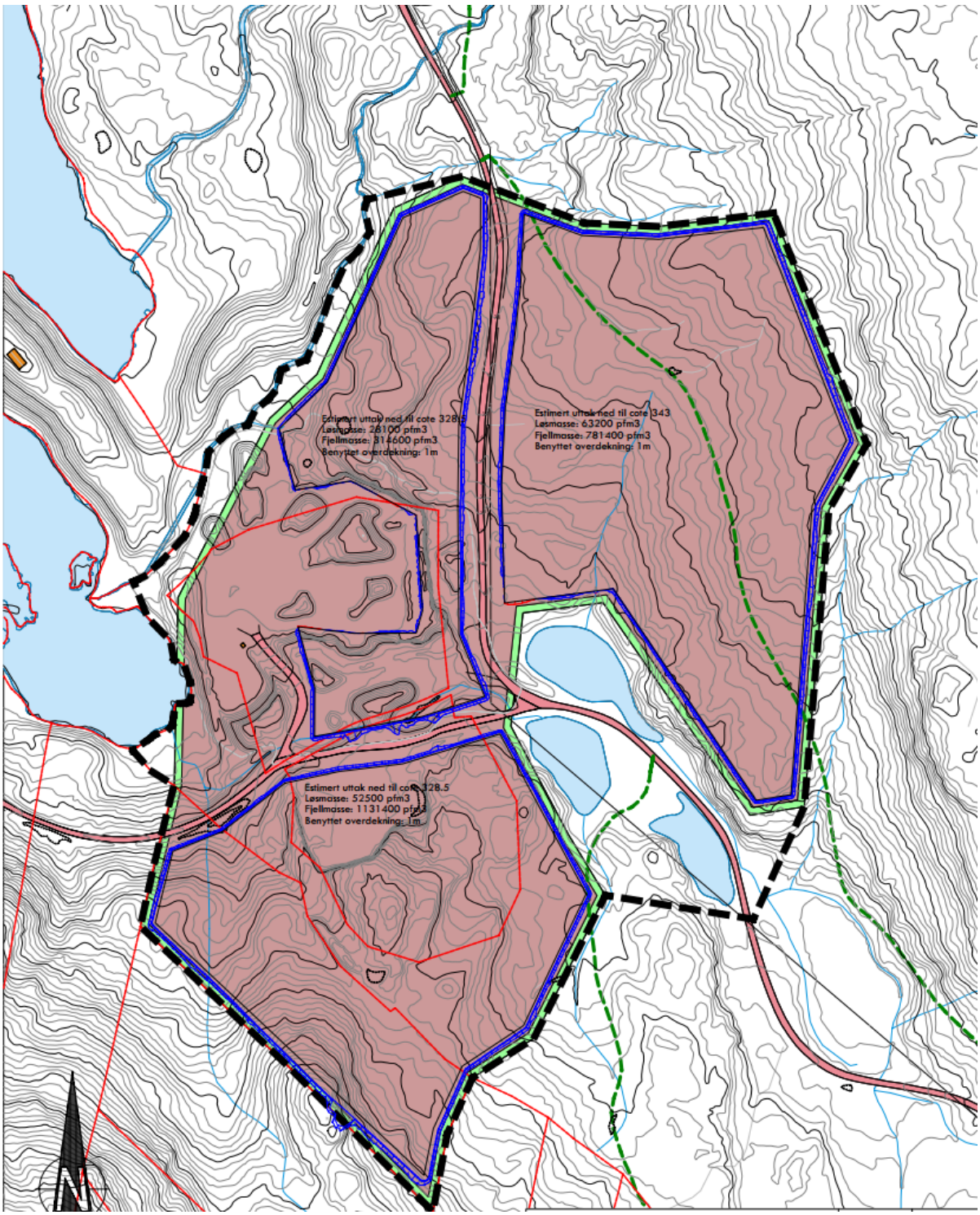

Figur 12 Forlag til avgrensing og uttaksområder

4. TILTAKET

Bygg og anleggsbransjen er helt avhengig av gode forekomster av byggeråstoff, og i gjennomsnitt forbrukes mellom 10-15 tonn stein pr. innbygger (Ot.prp. nr. 43 2008-2009) Så lenge det er befolkningsvekst og økt utbyggingstakt vil dette forbruket holde seg stabilt eller øke. En økt etterspørsel vil medføre at man vil trenge mer areal til råstoffutvinning. Ved å utvide eksisterende brudd man kunne utnytte ressursen fullt ut, fremfor å åpne nye uberørte områder for uttak.

Eksisterende massetak:

Bergersjøen er et åpent dagbrudd for uttak av fjell. Fjellet knuses opp til forskjellige fraksjoner med pukk og grus. Driften av steinbruddet deles opp i 4 hovedelementer; avdekning, sprengning/brytning, grovknusing og finknusing. Eksisterende masseuttaket er ca. 45 daa og det er beregnet at det er mulig å ta ut ca. 450 000 fm^3 fordelt med ca. 200 000 fm^3 nord for privat vei og 250 000 fm^3 sør for privat vei. Av dette gjenstår om lag 160 000 fm^3 i sør. Drift avhenger i etterspørsel og marked, men skjer i hovedsak om vinteren. Massene går i hovedsak til produksjon av byggeråstoffer som asfalt, betong, ballastpukk til jernbane og pukk til grøter og veggurs. I NGU sin database er ressursen kategorisert som viktig.

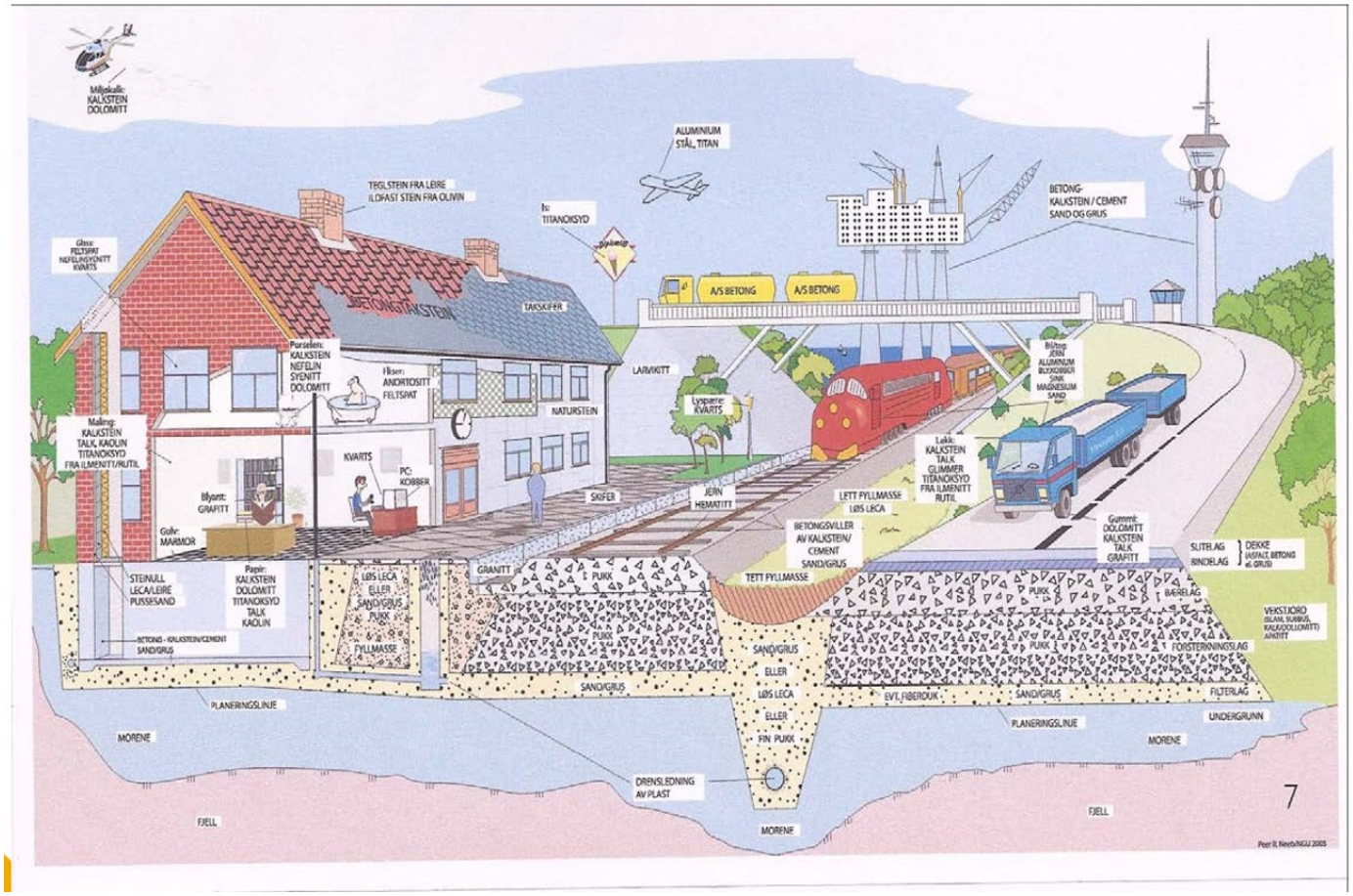

Figur 13 Eksempler på bruk av mineraler og byggeråstoffer

Planlagt utvidelse og drift:

Det planlegges å utvide massetaket mot nord, sør og øst. I hovedsak vil aktiviteten bevege seg vekk fra Bergersjøen naturreservat. Eksisterende vei skal beholdes som den ligger i dag. Masseuttaket vil

benytte seg av arealene på begge sider av veien, men en hensiktsmessig buffersone og nødvendig sikring.

Det legges opp til etappevis inndeling av massetaket, med paller mot avgrensningen. Etappeinndeling og pallestørrelser gjøres etter Direktoratet for Mineralforvaltning sin driftsplanveileder. Det lages avslutningsplan hvor området er tilbakeført til LNF i forbindelse med driftsplan og konsesjon. Avdekning skjer med doser og gravemaskin. Topplaget vil ha stor verdi den dagen området skal istandsettes, derfor tas dette vare på og blir lagret i kantsonen av bruddet. Det vil bli stilt økonomisk sikkerhetstillelse for tilbakeføring av arealet.

Det ønskes deponeres rene masser og asfalt i massetaket. Deler av de rene massene vil kunne bruks til å istandsette området etter endt drift. Hvor det blir aktuelt å lagre rene masser og asfalt vil bli vurdert etter konklusjon i rapport for avrenning/overvann.

Massetak er konsesjonspliktig og det vil bli søkt om konsesjon etter gjeldene regelverk.

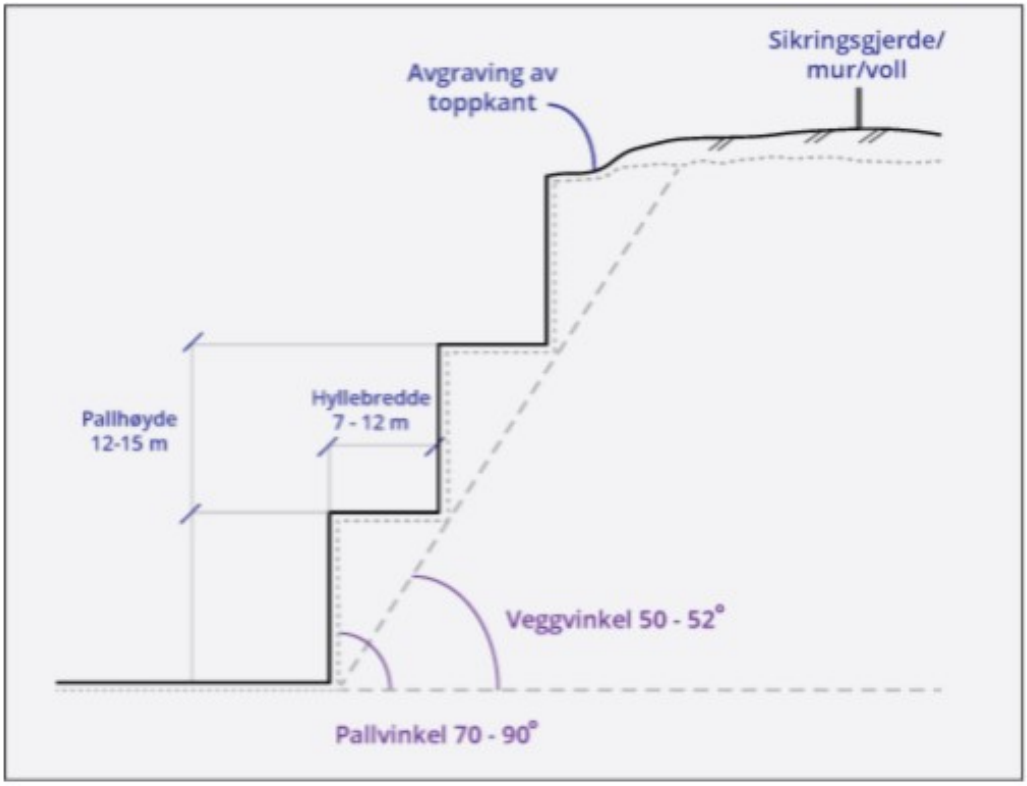

Figur 14 Eksempler på palleinndeling

5. PLAN OG UTREDNINGSTEMA

5.1 Generelt

I dette planprogrammet er det fokusert på de problemstillinger og temaer som er beslutningsrelevante i forhold til å avgjøre planområdet er egnet for tiltaket, og de forhold som skal utredes nærmere før behandlingen av planforslaget.

5.2 Avgrensning og metode for utredningen

I henhold til forskriften er det kun temaer som er beslutningsrelevante som skal konsekvensutredes.

Dagens situasjon beskrives.

Ut fra dagens situasjon (0-alternativet) gjøres en skjønnsmessig vurdering av konsekvenser i en firedelt skala:

- Stor positiv konsekvens
- Liten positiv konsekvens
- Ubetydelig konsekvens
- Liten negativ konsekvens
- Stor negativ konsekvens

Datagrunnlaget baseres på kjent kunnskap i form av databaser (ulike kartinnsynsløsninger som NVE, Miljøstatus).

Utredningsteamene presenteres i egne kapitler, og behov for eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes.

Tema som ikke er egnet for konsekvensgradering, eksempelvis Teknisk infrastruktur, gis en kort redegjørelse.

Konsekvensvurderingene sammenstilles i en tabell, og det konkluderes ut fra denne.

Datagrunnlaget baseres på kjent kunnskap i form av databaser (ulike kartinnsynsløsninger som NVE, Miljøstatus) iht KMD og KLD sin veileder *«Konsekvensutredninger: anerkjent metodikk og databaser for innlegging av data».* Utredningsteamene presenteres i egne kapitler, og behov for eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes.

Tema som ikke er egnet for konsekvensgradering, eksempelvis teknisk infrastruktur, gis en kort redegjørelse. Konsekvensvurderingene sammenstilles i en tabell, og det konkluderes ut fra denne.

0-alternativet

0-alternativet innebærer en videreføring av dagens situasjon og planstatus. Konsekvensene skal vurderes ut fra hva gjeldende planstatus gir adgang til å benytte området til.

5.3 Tema som skal konsekvensutredes

- **Naturmangfold/naturverdier/biologisk mangfold:** Massetaket grenser til Bergersjøen naturreservat. Det skal foretas en utredning og kartlegging av biologisk mangfold/naturmangfold i området. Eventuelle konsekvenser/påvirkning for naturmangfold/biologisk mangfold belyses.
- **Landskapsbilde og terrenginngrep**: Eventuelle konsekvenser/påvirkning for landskapsbildet og aktuelle terrenginngrep skal belyses. Det skal utarbeides enkel 3D modell og veiberegning skal vises med skjærings- og fyllingsutslag. Videre skal det utarbeides terrengnett og høydeprofiler for massetaket
- **Kulturminner og kulturmiljø:** Planarbeidet skal vise eventuelle konsekvenser for kulturmiljøet og registrerte kulturminner. Registrering/bevaring av arkeologiske kulturminner (automatisk freda).
- **Overvann/Avrenning:** Massetak kan medføre avrenning med sedimenter til omkringliggende vannsystemer. Det skal utarbeides egen rapport om avrenning fra bruddet med mulige avbøtende tiltak.
- **Forurensning:** Det skal utarbeides en utredning om støy- og støvbelastningen for omgivelsene.

5.4 Andre tema som utdypes i planbeskrivelsen

- **Friluftsliv:** Dagens situasjon skal beskrives. Tiltakets konsekvenser for etablert og framtidig friluftsliv; tilgjengelighet til uteområder turveger/ -stier skal belyses
- **Naturressurser/Landbruk**: Konsekvenser for skogareal og beitebruk/-verdi skal utredes og belyses. Det skal vises et arealregnskap over ulike naturressurser og foreslåtte arealformål
- **Trafikkforhold:** Trafikksikre løsninger internt og til planområdet skal sikres og redegjøres for i planbeskrivelsen. Adkomst fra RV 25 tillegges spesiell vekt.
- **Teknisk infrastruktur:** Redegjørelse for eksisterende kommunal vei, samt høyspentrase gjennom planområdet.

5.5 Risiko og sårbarhet

Det skal utarbeides en risiko og sårbarhetsanalyse (ROS) i henhold til hovedprinsippene i DSBs veileder *Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging* (2017).

Risiko knyttes til uønskede hendelser, det vil si hendelser som i utgangspunktet ikke skal inntreffe. Konsekvensene av de uønskede hendelsene beskrives i forhold til personskade, miljøskade og skade på eiendom/infrastruktur med mer.

5.6 Avbøtende tiltak

Konsekvensutredningen og ROS-analysen skal belyse behov for eventuelle avbøtende tiltak.

6. ORGANISERING, MEDVIRKNING OG PLANPROSESS

6.1 Organisering og styring

Areal+ AS utarbeider planprogram og reguleringsplan med konsekvensutredning på vegne av oppdragsgiver Gunnar Holth Grusforretning AS.

6.2 Medvirkning, informasjon og planprosess

Det legges vekt på å gjennomføre en planprosess som sørger for at det blir mulighet for medvirkning utenfra rundt aktuelle planutfordringer og utredningsspørsmål, og at berørte parter og interesser sikres mulighet for en god dialog og reell medvirkning under de ulike fasene i planprosessen.

Varsling:

- Igangsetting av planarbeidet kunngjøres i Østlendingen, på www.arealpluss.no og på kommunens internettsider. Naboer, regionale myndigheter og andre instanser tilskrives samtidig, og planprogrammet legges ut til offentlig ettersyn fram til **24/09-2018.** Innspillene som kommer inn vurderes innarbeidet i planprogrammet.

Revidert planprogram legges deretter frem for fastsetting i Elverum kommune.

Utarbeidelsen av planforslag og konsekvensutredning vil skje på bakgrunn av fastsatt planprogram. Ulike råd, utvalg og interessegrupper vil bli involvert i arbeidet ved behov.

Forslag til reguleringsplan vil bli lagt ut til offentlig ettersyn i minimum 6 uker, og dette vil bli kunngjort i lokalpressen og legges ut på www.arealpluss.no samt Elverum kommunes nettsider.

Gjennom planprosessen vil relevante plandokumenter bli lagt ut på kommunens hjemmeside, og de samme dokumentene vil også være tilgjengelige i servicetorget i rådhuset.

6.3 Framdriftsplan

Framdriftsplanen tar utgangspunkt i at det gjennomføres ett offentlig ettersyn av planprogrammet og ett offentlig ettersyn av forslag til reguleringsplan. Endringer i framdriftsplanen kan skje dersom det blir nødvendig med flere offentlig ettersyn eller av kapasitetsmessige årsaker.

PLANFASE	AKTIVITETER	juni 2018	juli 2018	aug 2018	sept 2018	okt 2018	nov 2018	des 2018	jan 2019	feb 2019	apr 2019	mai 2019
Oppstarts-fase	Avklare rammer og utfordringer											
	Utarbeide forslag til planprogram											
	Kunngjøring av oppstart av planarbeid og utlegging av planprogram til offentlig ettersyn											
	Offentlig ettersyn av forslag til planprogram											
	Oppsummering av innspill og utarbeidelse av endelig planprogram											
	Vedtak av endelig planprogram											
Utrednings-fase	Planutvikling og utredningsarbeid, inkl. medvirkning											
	Utarbeidelse av konsekvensutredning og forslag til reguleringsplan											
1.gangs behandling	Vedtak om utlegging av planforslaget til offentlig ettersyn											
	Offentlig ettersyn av planforslaget											
	Utarbeidelse av endelig reguleringsplan											
Sluttbehandling	Vedtak av reguleringsplan											